

Když dne 14. června 1866 zahájilo Rakouské císařství se svými německými spojenci (například Sasko, Hannover, Bavorsko) válku proti Pruskému království, nikdo netušil, jak se situace vyvine. Síly obou mocností byly poměrně vyrovnané. Během této tzv. prusko-rakouské války, kterou de facto svými dlouhodobými postoji vyprovokovalo Prusko v čele s kancléřem Bismarckem, šlo především o definitivní uspořádání poměrů v rámci tehdejšího Německého spolku. Málokdo také dokázal předvídat, že se tento konflikt rozšíří i na území Českého království, Frýdlantska nevyjímaje. Do Čech tehdy vstoupily pruské oddíly ze dvou směrů – od severu podél řeky Labe a od severovýchodu z oblasti Kladska. Víme pak, co následovalo. Dne 3. července 1866 osudová bitva u Hradce Králové, kde Rakušané prohráli, následné podepsání příměří v Mikulově (28. VII.) a uzavření míru v Praze (23. VIII.), jímž Rakousko ztratilo definitivně vliv na události v Německu, a zároveň ztratilo své poslední italské državy, ačkoliv na italském bojišti Rakušané zvítězili. Obyvatelé Čech strádali již kvůli velké neúrodě z roku 1865, nyní byli ještě zasaženi přímo válkou. Řadu nevelkých zásob zabavili nyní, během okupace Čech, Prusové, i když nutno říci, že poměrně organisovaně a dokonce vydávali poškozeným potvrzení o rekvisici, případně o ubytování. Když válka skončila, rakouský stát uvolnil 500.000 zlatých na náhradu škod pro své občany a k tomuto účelu se ustavila i Zemská válečná odškodňovací komise, jež pracovala až do roku 1880.

A jak se prusko-rakouská válka týkala přímo Frýdlantska, resp. tehdejšího frýdlantského okresu?! Město Frýdlant (tehdy psáno běžně Fridland či samozřejmě Friedland) bylo sídlem okresního hejtmantství, do jehož obvodu spadalo 35 místních obcí a na jehož území žilo 43242 obyvatel. Samotné město čítalo v době války 3993 obyvatel, příslušný zámecký okres pak 489 obyvatel. Prusové se objevili na Frýdlantsku již dne 23. června 1866, kdy také byly zaznamenány první škody u rolníků a měšťanů. Úřad purkmistra ve Frýdlantě zastával Franz Fettersch a o státní náhradu se po skončení války přihlásilo z města 27 poškozených. Celkovou škodu (z června 1866) dotyční vyčíslili na 1.463 zlatých 49 krejcarů. Jednalo se především o zabavené potraviny, případně krmivo pro pruské jednotky a jejich koně. Konkrétně se hovořilo o seně, obilí, bramborech. Největší škodu vykázal ve Frýdlantě Adolf Hübner z domu číslo 92 ve výši 288 zlatých. Další škody podobného druhu vznikly ve Frýdlantě také v srpnu a září 1866. Opět se jednalo o zábory sena a potravin. Město rovněž muselo na své náklady ubytovat devatenáct pruských vojáků (hulání a dělostřelci), později přibylo 13 důstojníků, dva úředníci a šest koní. Ve frýdlantské městské nemocnici se jedenáct dní léčilo celkem 277 raněných pruských vojáků, šesti nemocných mužů se muselo ujmout také clam-gallasovské panství. Pro nepřátelské pruské mužstvo museli Frýdlantští zajistit pivo, maso, švestky, kávu či housky. Škody nehlásilo ovšem jenom město Frýdlant a jeho obyvatelé, nýbrž také obce Albrechtice, Arnoltice, Dětfichov, Dolní a Horní Řasnice, Dolní Pertoltice, Hejnice, Kristiánov, Mníšek, Mildenava (dnešní Luh), Předlánce, Poustka, Raspenava, Větrov a Višňová. Škody představovaly v celém okrese přes 8.500 zlatých.

Rozsáhlé panství hraběte Eduarda Clam-Gallase, mimochodem rakouského generála, zaznamenalo též značné škody během pobytu pruských vojáků. Prusové zabavili jídlo a krmivo při šesti hraběcích dvorech, v panských lesích pokáceli řadu stromů, jejich koně spásali panské louky, došlo k poničení oborních plotů a k zastřelení 32 kusů vysoké zvěře. Majitel panství pak požadoval od státu vyplatit 659 zlatých 5 krejcarů jako náhradu způsobených škod.

